

CÔNG CUỘC XÂY CẤT TVBQGVN 1959-1970

Ghi chú

Năm

Quốc kỳ nước Việt Nam Cộng Hòa

Huy Hiệu của Trường Võ Bị Quốc Gia Việt Nam

**Tổng Thống Đệ Nhất Việt Nam Cộng
Hòa Ngô Đình Diệm
1902-1963**

Năm 1959 Tổng Thống Đệ Nhất Việt Nam Cộng Hòa (VNCH) Ngô Đình Diệm ký Nghị Định Quốc Phòng đổi tên Trường Võ Bị Liên Quân Đà Lạt (TVBLQĐL) thành Trường Võ Bị Quốc Gia Việt Nam (TVBQGVN,) chọn ngọn đồi 1515 có tọa độ định vị địa cầu (Global Positioning System) 11.967251, 108.469259 để xây cất ngôi Trường mới và sẽ di chuyển TVBLQĐL sang vị trí Trường mới sau khi những cơ sở thiết yếu được xây dựng kịp đáp ứng cho nhu cầu huấn luyện các SVSQ. Việc thay đổi lớn lao từ cơ sở vật chất đến chương trình huấn luyện của một quân trường lớn nhất nước nhằm đào tạo thanh niên Việt Nam trở thành những người nòng cốt có kiến thức học vấn và khả năng quân sự để bảo vệ và xây dựng dân chủ và tự do cho miền Nam Việt Nam trong thời bình cũng như thời chiến đã nói lên mối quan tâm hàng đầu của Tổng Thống Ngô Đình Diệm cũng như là chính sách quốc phòng đúng đắn của chế độ Đệ Nhất VNCH.

1959

**TOÀN THỂ KHÓA 12 NGHỆNH TIẾP
TỔNG THỐNG NGÔ ĐÌNH DIỆM
(Tháng 12 năm 1956 tại TVBQGVN)**

Sơ lược sự gắn bó giữa Tổng Thống Đệ Nhất VNCH Ngô Đình Diệm với TVBQGVN

1956

Sau khi nhậm chức Tổng Thống VNCH ngày 26/10/1956, Tổng Thống Ngô Đình Diệm, ngày 2/12/1956 đã đến TVBLQĐL chủ tọa lễ tốt nghiệp các SVSQ khóa 12.

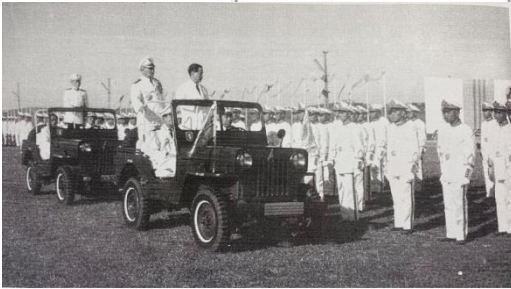
Khóa 12 là khóa đầu tiên người Pháp trao trả TVBLQĐL cho người Việt Nam và vị Chỉ Huy Trưởng (CHT) người Việt Nam đầu tiên là Trung Tá Nguyễn Văn Thiệu.

Tổng Thống Ngô Đình Diệm chủ tọa lễ mãn khóa 13/TVBQGVN ngày 13/4/1958

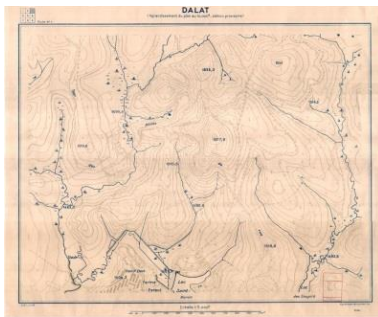
Thủ-Khoa K15 Võ-Trung-Thứ
nhận Kiểm Chi-Huy

Tổng Thống Việt Nam Cộng Hòa Ngô Đình Diệm chủ tọa Lễ Mãn Khóa và duyệt hàng quân SVSQ K16 ngày 22/12/1962

Tổng Thống VNCH Ngô Đình Diệm chủ tọa Lễ Tốt Nghiệp Khóa 17 (30/3/1963)

Dalat map, circa 1952.

Tổng Thống Ngô Đình Diệm chủ tọa lễ mãn khóa 13/TVBLQĐL ngày 13/4/1958, vị sĩ quan ngồi bên phải là Đại tướng Tổng Tham Mưu Trưởng Quân Đội Quốc Gia Việt Nam Lê Văn Ty. Lúc này Tổng Thống chưa ký Nghị Định Quốc Phòng để cải tổ TVBLQĐL thành TVBQGVN.

Hình trái. Ngày 3/6/1961 Tổng Thống Ngô Đình Diệm ban huấn từ cho các Tân Sĩ Quan và các SVSQ khi khóa 15/TVBQGVN tốt nghiệp.

Hình phải. Tổng Thống Ngô Đình Diệm trao kiểm Thủ Khoa khóa 15/TVBQGVN cho SVSQ Thủ Khoa K15 Võ Trung Thứ.

Buổi lễ diễn ra tại Trường cũ vì Trường mới đang còn xây cất.

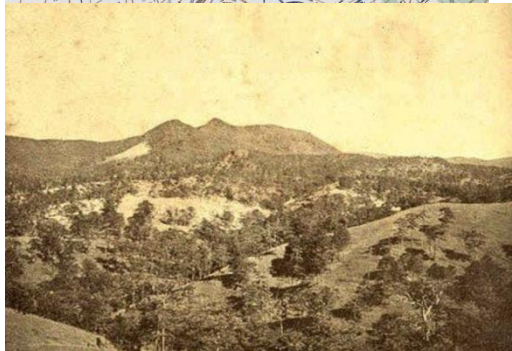
Ngày 22/12/1962 Tổng Thống Ngô Đình Diệm chủ tọa lễ mãn khóa 16 SVSQ/TVBQGVN và duyệt hàng quân SVSQ trên Vũ Đình Trường Lê Lợi (VĐT).

Phía bên phải của bức ảnh chúng ta nhìn thấy bức tường của Đài Tử Sĩ vì vậy việc xây dựng VĐT hoàn tất trước ngày Khoá 16 tốt nghiệp.

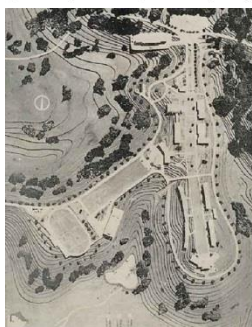
Ngày 30/3/1963 Tổng Thống Ngô Đình Diệm chủ tọa lễ mãn khóa 17 SVSQ/TVBQGVN và duyệt hàng quân SVSQ trên Vũ Đình Trường Lê Lợi.

Sơ Lược Địa Lý, Hình Thế TVBQGVN

Đồi 1515 nằm về hướng ĐB và cách TVBLQĐL khoảng 1 cây số đường chim bay. Đây là một ngọn đồi thưa cây và là sân tập bắn pháo binh của TVBLQĐL. Đỉnh cao của đồi 1515 nằm về phía Bắc trên bề mặt tổng quát trung bình của 2 vòng cao độ 1500, 1510 như hình một mũi tên bắn lên phương Bắc. Chung quanh lưng đồi có lối mòn sau này được khai phá thành đường vòng Alpha, dưới chân đồi có hai khe suối là nguồn của hồ Saint Benoit và hồ Xuân Hương. Phía BDB của đồi có đồi Bắc

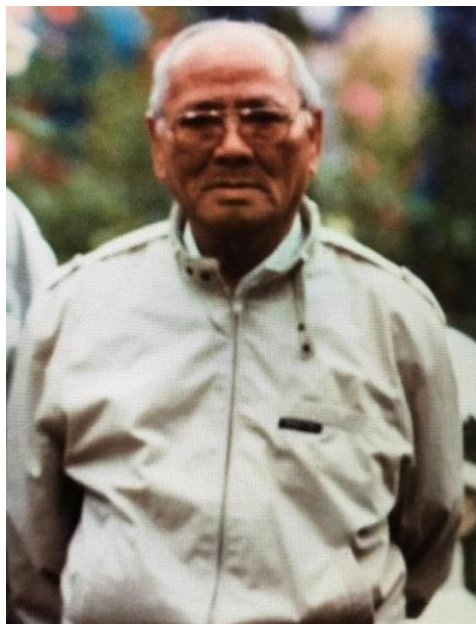
The view on top of the hill 1515 was similar with these hill tops of sparsely grown pine trees, circa 1930, Unknown photographer.

Đứng trước bản mô hình trình bày đồ án xây dựng những cơ sở tối thiểu thích nghi và xứng đáng với một trung tâm đảo tạo các cơ quan hiệp định cho hải, lục, không quân, tại phòng triển lãm, Thiếu Tướng Lê-văn-Kim, Chỉ Huy Trưởng trưởng Võ Hịch Quốc Gia Việt Nam, đã giới thiệu với phái đoàn báo chí Thủ Đô những tiến triển quan trọng của nhà trường.

Song song với đã tiến triển chung của Quốc Gia trên mọi phương diện, Trường Võ Hịch Quốc Gia Việt Nam ngày nay là một chứng minh hùng hồn về sự trưởng thành mau lẹ của Quân Đội Việt Nam Cộng Hòa. Cung ứng sự đòi hỏi của một quân đội

Mô hình TVBQGVN 1959.

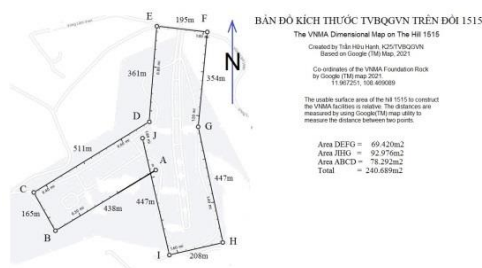
**Nhà Thầu Khóan Trách Nhiệm Xây Cất
TVBQGVN 1959-1965
Tôn Thất Lễ
1912-1999**

và phía BTB là trường bắn. Phía Nam là một khu dân cư thưa thớt của ấp Chi Lăng sau này là khu nhà ở dành cho công nhân Tôn Thất Lễ khi xây dựng Trường.

Dự án xây cất TVBQGVN được giao cho nhà thầu khoán Tôn Thất Lễ chịu trách nhiệm dựa theo mô hình TVBQGVN được biết đến qua bài viết của ký giả Hoàng Châu vào năm 1960 trong ngày lễ mãn khóa 14 tại TVBLQĐL. Mô hình năm 1959 này là một sa bàn phát họa một bản vẽ kiến trúc định hướng công cuộc xây cất TVBQGVN. Thời gian xây cất TVBQGVN trải qua 6 năm từ 1959 đến 1970 mới hoàn thành qua hai giai đoạn và hai nhà thầu Tôn Thất Lễ (1959-1964) và hãng thầu Mỹ RMK-BRJ (1970). Mỗi giai đoạn có những khó khăn riêng của nó, nhưng người ta thường bảo "vạn sự khởi đầu nan" nên giai đoạn một xem là khó khăn hơn vì vào năm 1959 phải đi khai phá san lấp đo đạc một vùng đất hoang sơ, với phương tiện cơ giới yếu kém và ít ỏi, nhân công không chuyên nghiệp về kỹ thuật so với hãng thầu RMK-BRJ vào năm 1970.

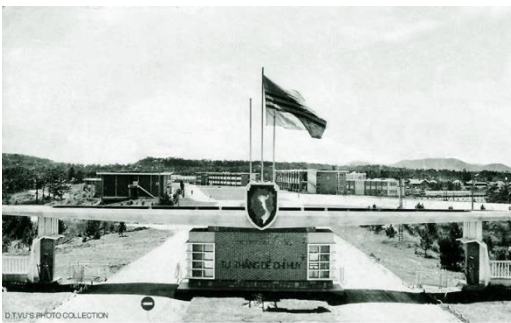
Tuy thực thi công trình có một diện tích rộng lớn trên mặt đồi với nhiều vòng cao độ cần phải đo đạc, nghiên cứu địa hình so sánh bản vẽ, phối hợp với các phương tiện cơ giới để tiến hành khai quang và san lấp, đào hố móng, dọn dẹp các cây cối rác rến và các thứ vụn vỡ, vận chuyển sắt thép và xi măng, gạch đá lên đồi, ... nhưng môi trường thiên nhiên và cây cối thảo mộc của đồi 1515 đã được bảo vệ tối đa nhằm bảo đảm cảnh trí núi rừng hùng vĩ và nguyên thủy. Đó chính là nét son lý tưởng của tất cả những người đi xây dựng TVBQGVN vào thời đó với sức năng động và nhiệt tình không ngừng nghỉ bất chấp mưa gió, nóng lạnh. Thành phố Đà Lạt với lối kiến trúc theo kiểu Pháp, nên đối với lối kiến trúc mới của TVBQGVN, cần phải có những nhân công, thợ chuyên môn từ Sài Gòn lên góp sức. Chúng ta không quên trong các nhân công có những người phụ nữ nên việc dựng lên những nhà cho công nhân ở và giữ sức khỏe cho họ là một mối quan tâm lớn.

1960

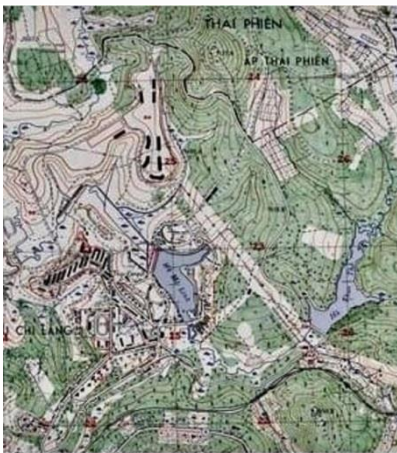

Các công nhân Tôn Thất Lễ đang làm công trình trước Phan Xá sau một cơn mưa năm 1964. Mặt trời đã lên cao vào trưa, những bãi trời đầy mây xám. Các ngọn đèn neon trước Phan Xá đã thắp sáng. Các SVSQ còn mặc quần phục mùa hè.
Bức ảnh tập trung vào các công nhân trước Phan Xá và công việc làm các rãnh công nước trên sân Trung Đoàn đang diễn tiến.
Unknown Photographer, circa 1964.

Diện tích san lấp tổng quát cho xây dựng ước lượng 240.689m² gồm 3 khu vực: Khu 1 Văn hóa, BCH và Thư Viện, Khu 2 Doanh Trại và Phan Xá SVSQ, và Khu 3 Vũ Đình Trường và các sân chơi thể thao. Con suối phía Đông cần được ngăn chặn bằng một con đê nhỏ khả năng xe Jeep hay xe vận tải nhỏ có thể di chuyển và để nối liền khu nhà ở của công nhân Tôn Thất Lễ sang Trường, từ đó thượng nguồn của nó trở thành Hồ Biển Điện. Con suối phía Tây được ngăn lại bằng một đập nước và thượng nguồn nó trở thành hồ Huyền Trân. Hai hồ này từ đó trở thành hai chướng ngại thiên nhiên tăng cường sự phòng thủ cho Trường. Con đường đi săn thú rừng của người Pháp trước đây chạy vòng từ bờ trái của hồ Than Thở và men theo bên trái ấp Thái Phiên lên mạn Bắc vòng về hướng Tây đến tận Khu Gia Bình gần TVBLQĐL sẽ gặp đường vòng Alpha tại giao điểm dưới chân đồi Bắc, tại giao điểm này một cổng canh gác được dựng lên và là Cổng Nam Quan cho Trường mới.

NAM QUAN GATE, MAIN ENTRANCE OF DALAT NATIONAL MILITARY ACADEMY OF VIETNAM Circa 1965

Bản đồ Đà Lạt 1960 cho thấy Trường Võ Bị Liên Quân Đà Lạt và TVBQGVN

Vị trí TVBQGVN đã hiện diện trên bản đồ hành chánh cũng như quân sự thành phố Đà Lạt những năm 1964 và 1974. Các bản đồ giúp chúng ta nhìn thấy từng bước xây cất TVBQGVN; ngoài ra, các hình ảnh sưu tầm được cho chúng ta hiểu rõ hơn các giai đoạn xây cất này.

Bản đồ quân sự thành phố Đà Lạt năm 1964 cho chúng ta thấy năm 1964 Trường mới chỉ xây cất được khu doanh trại và Nhà ăn cho SVSQ, ba Nhà Văn hóa đã hình thành, và đã có Vũ Đình Trường. Nhưng BCH và Cổng Nam Quan thì chưa thấy. Trên mô hình 1959 và bản đồ 1964 chúng ta vẫn nhìn thấy hai Nhà F, G được vẽ hai hình cong. Đây là một kiến trúc đặc biệt và có chủ ý vì tại mặt đất hai nhà này thế đất rất dốc, vì vậy với một độ cong của mặt sàn có tính toán sẽ tạo nên một lực nâng làm giảm sự chịu đựng của mặt sàn Nhà trên một độ dốc cao thay vì phải xây dựng các kiến trúc phụ phía sau Nhà để chống sự đổ ngã lùi về phía sau.

Ngày 5.6.1960, Tổng Thống Ngô Đình Diệm đặt viên đá đầu tiên, khởi công xây cất TVBQGVN trên ngọn đồi 1515, Đà Lạt.

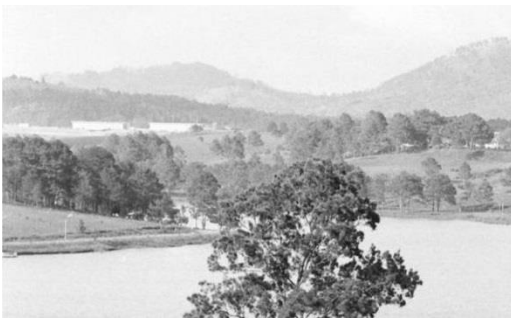

The script engraved on the marble surface of the monument where President Ngô Đình Diệm laid the cornerstone on June 5, 1960.

Công Cuộc Xây Cất TVBQGVN

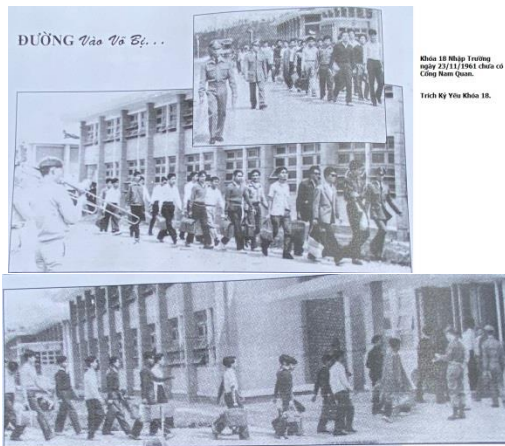
Như vậy, ngày 5/6/1960 Tổng Thống Ngô Đình Diệm đặt viên đá đầu tiên xây cất TVBQGVN trên đỉnh đồi 1515, nhưng thực tế Trường mới đã và đang được xây cất kể từ cuối năm 1959.

Hình bên trái là những hàng chữ ghi lại dấu tích kỷ niệm ngày TT Ngô Đình Diệm đặt viên đá đầu tiên trên đồi 1515. Chữ được khắc trên mặt đá hoa cương trên trụ bê tông chung quanh xây gạch thẻ đỏ trên sân cỏ trước và giữa hai Nhà H và Nhà B.

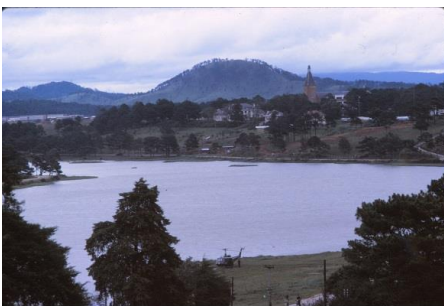
Hình bên trái được John Dominis, phóng viên của Tuần báo LIFE, chụp năm 1961 cho thấy TVBQGVN lúc bấy giờ chỉ có hai Nhà văn hóa và hai Nhà C, D, Phạn xá thì chưa được xây cất xong. Ngày 23/11/1961 đã xây cất xong Nhà E (Phạn Xá,) nhưng hai nhà F, G vẫn còn dang dở vì thế vào ngày này khi khoá 18 nhập Trường mới thì chỉ có các SVSQ cán bộ Khóa 16 sang ở Trường mới mà huấn luyện các Tân Khóa Sinh Khóa 18. Công việc xây cất TVBQG thật còn bẽ bộn và dang dở.

1961

Ngày 23/11/1961 Khóa 18 Nhập Trường không tại Cổng Nam Quan

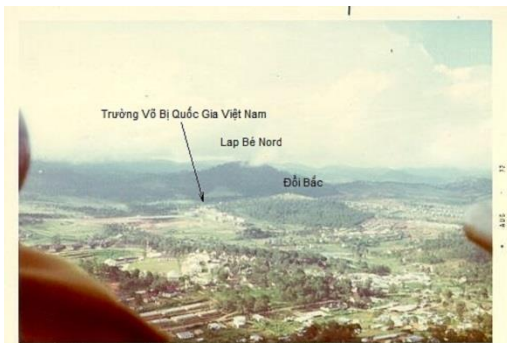
Bức ảnh ngày các ứng viên K18 nhập Trường mới cho thấy Cổng Nam Quan chưa có nên các ứng viên phải làm thủ tục nhập Trường tại Nhà B. Khoảng tháng 2/1962, sau 10 tuần lễ huấn nhục và sau lễ gắn Alpha của các SVSQ K18 thì hai khóa 16 và 17 mới di chuyển hết từ TVBLQĐL sang Trường mới. Như vậy từ tháng 2/1962 TVBQGVN được xem là có đủ doanh trại, nhà ăn và vài cơ sở văn hóa vụ cho nhu cầu huấn luyện SVSQ.

The white buildings to the far left on top is the VNMA, Dalet, Vietnam, the mountain in the middle is Laphe Sud. Photo by Unknown US Helicopter Pilot, circa 1970.

Vị trí TVBQGVN ở góc trái trên bức ảnh chụp từ Khách sạn Palace Đà Lạt năm 1971. Lúc này khu doanh trại và Phạn Xá đã xây cất xong. Giữa núi rừng và cảnh hồ xanh thơ mộng, TVBQGVN nổi bật trên nền trời như một dãy trường thành màu tuyết trắng.

1971

An aerial view from helicopter of the VNMA in Dalat, Vietnam by US Lt. Colonel Dorsey Edwards Rowe in Aug. 1972

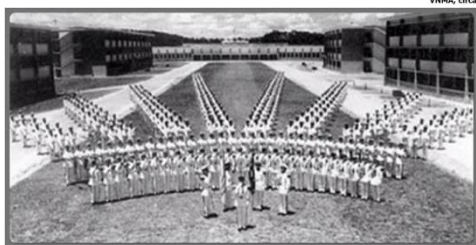
Ảnh chụp từ trên trực thăng năm 1972 do Trung tá Mỹ Cố Vấn Quân sự TVBQGVN Dorsey Edward Rowe cho thấy TVBQGVN nằm trên đồi 1515 bên cạnh đồi Bắc.

VNMA, circa 1962

Bức ảnh chụp được từ đồi Bắc cho thấy VĐT chưa được xây cất xong, Nhà H đang được các công nhân Tôn Thất Lễ xây cất. Nhà H cần phải được xây cất xong trước mùa Văn Hóa 1963, nhưng VĐT phải xây cất xong trước ngày tốt nghiệp của Khóa 16 là 22/12/1962.

1962

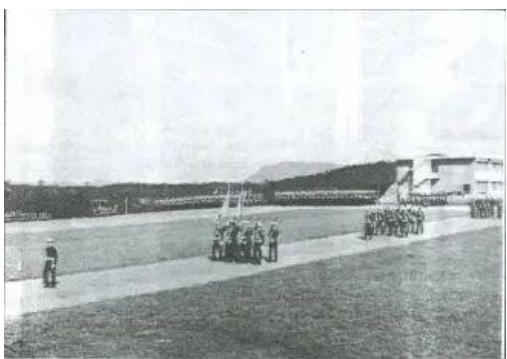
Với đội hình "mặt trời" hay hình "rẽ quạt" do ba khóa 16, 17, 18 biểu diễn trên sân cỏ Trung Đoàn theo thiết kế của vị SQCB Trung úy Huỳnh Bửu Sơn cho thấy khu doanh trại SVSQ và Phan Xá đã hoàn chỉnh. Thời gian của bức ảnh sau lễ gắn Alpha của K18 vào tháng 2, 1962 và trước ngày mãn khóa 16 22/12/1962.

LỄ TỐT NGHIỆP KHÓA 17 TRƯỜNG VÕ BỊ QUỐC GIA
Ngày 30 tháng 4 năm 1963. Toà Nhà BCH chưa được xây cất.

Ngày 30/3/1963 Khóa 17 tốt nghiệp, buổi lễ mãn khóa diễn ra trên VĐT, ngày này Bộ Chỉ Huy chưa được xây cất.

30/3/
1963

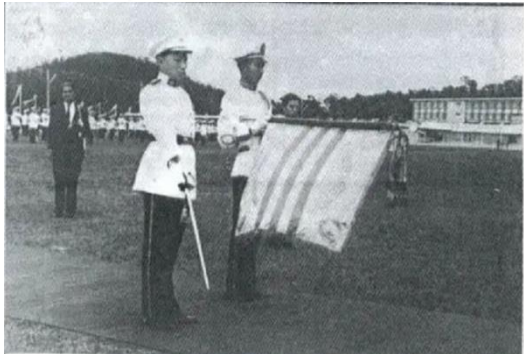

Ảnh chụp sau buổi lễ khai mạc mùa Quân sự năm 1963. BCH đã chưa được xây cất. Bên phải bức ảnh là Nhà H đã được xây cất xong.

Như vậy các Nhà A, B, C, D, E, F, G, và H đã được xây cất xong khi các SVSQ/TVBQGVN bước vào mùa quân sự năm 1963.

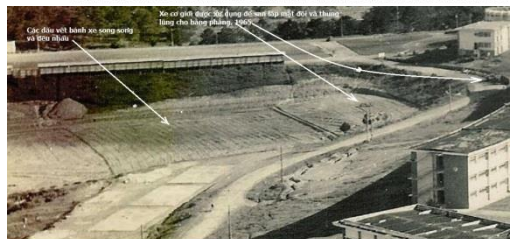
The VNMA, the headquarters was not built. A photo by Alex Forbes, a US soldier, Aug. 1963.

TVBQGVN- Lễ Mãn Khóa 18 Ngày 23/11/1963. Chuẩn bị xây cất BCH.

VNMA, The presentation of the new Class 21 enrollees to the cadet cadres before Nam Quan Gate, Dec. 14, 1964.

Xe cơ giới được sử dụng để san lấp mặt đất và trồng rừng cho vùng ngập lụt. Thông tin được thu thập từ các tài liệu của VNMA. Chúng ta nhận thấy các dấu vết của xe cơ giới và của người dân địa phương đang hoạt động trong khu vực này. Những dấu vết của xe cơ giới và của người dân địa phương đang hoạt động trong khu vực này. Những dấu vết của xe cơ giới và của người dân địa phương đang hoạt động trong khu vực này.

TVBQGVN

BCH được xây cất xong giữa năm 1964, circa 1964.

Bức ảnh bên trái của Alex Forbes chụp tháng 8/1963 cho chúng ta biết BCH chưa được xây cất.

8/1963

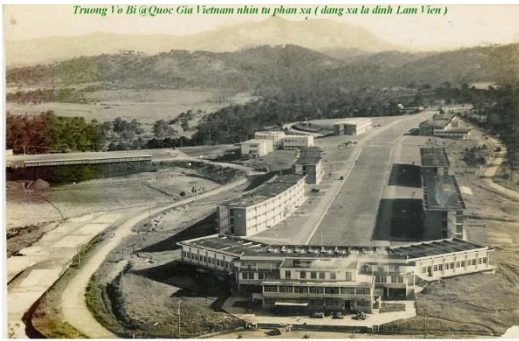
Ngày 23/11/1963 lễ mãn khóa 18, BCH đang được xây cất. Như vậy Khóa 20 nhập trường ngày 07/12/1963, BCH không thể được xây cất xong.

Từ những nhận xét này, chúng ta thấy quan điểm về xây cất TVBQGVN của các cấp chỉ huy công trình là ưu tiên cơ sở Văn Hóa, nơi ăn chốn ở cho SVSQ rồi mới tới VĐT, BCH, sau cùng là Cổng Nam Quan. Qua mô hình, Thư viện và Nhà Thí Nghiệm Nặng do RMK-BRJ chưa được biết đến từ cuối năm 1959.

Bức ảnh này có thể là ngày 7/12/1963 nhập Trường của các ứng viên khóa 20. Cùng với BCH chưa/đang được xây cất, việc xây cất Cổng Nam Quan không thể hoàn tất trước BCH được. Điều này có nghĩa công cuộc xây cất BCH và Cổng Nam Quan phải lấn sang năm 1964.

Không rõ việc xây cất BCH và CNQ hoàn tất năm 1964 hay sao, nhưng các phương tiện cơ giới của nhà thầu Tôn Thất Lễ vẫn còn làm việc san lấp ủi phẳng sân vận động phía sau Khán đài Nguyễn Trãi sau khi BCH và CNQ được xây cất xong.

1965

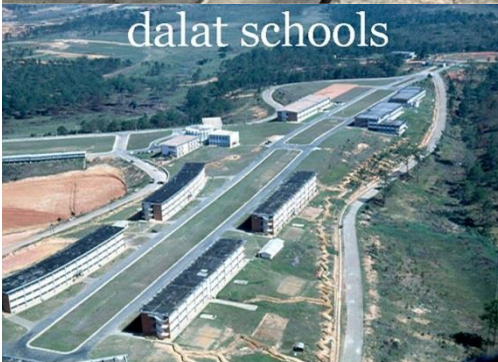

TVBQGVN Trong Không Gian Ba Chiều

Bức ảnh TVBQGVN hướng từ Nam lên Bắc được chụp từ trực thăng, thời gian ước lượng 1965. Qua bức ảnh chúng ta nhận thấy BCH, CNQ, và một số xe cơ giới của nhà thầu khoán Tôn Thất Lễ vẫn còn đang hoạt động.

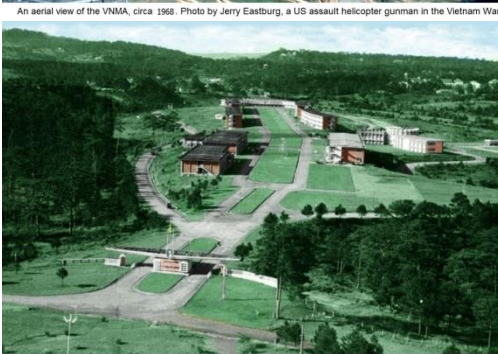

Bức ảnh cho thấy khoảng đất trống giữa Nhà B và Nhà C, khoảng đất trống sau này là Thư Viện do hãng thầu RMK-BRJ xây cất năm 1970. Thời gian khoảng sau 1965 và trước 1970.

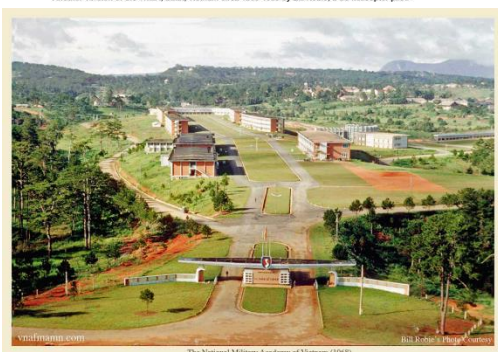
Bức ảnh của Jerry Eastburg, xạ thủ trên phi cơ trực thăng Mỹ thuộc đại đội 92 trực thăng tấn công. Jerry Eastburg đến Việt Nam năm 1968.

1968

Bức ảnh của Bill Robie, xạ thủ trực thăng thuộc đại đội trực thăng tấn công 92. Ông đến Việt Nam sau Jerry Eastburg.

1968,
1969

Bức ảnh thứ 2 của Bill Robie, xạ thủ trực thăng thuộc đại đội trực thăng tấn công 92. Ông đến Việt Nam sau Jerry Eastburg.

1968,
1969

Trung Đoàn SVSQ di chuyển trên Đường Vòng Alpha để ra Vũ Đình Trường Lễ Lợi Lễ Mãn Khóa 22B 12/12/1969. RMK-BRJ Chuẩn bị xây cất Nhà Thí Nghiệm Nặng. Ảnh chụp trước cuối năm 1969. Không biết người chụp ảnh.

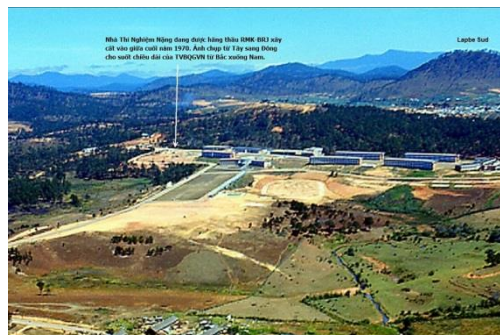

Năm 1970, hãng thầu Mỹ RMK-BRJ đến Đà Lạt để xây cất Thư Viện và Nhà Thí Nghiệm Nặng cho TVBQGVN. Hãng thầu đã đổ những núi đá trên đường Alpha phía sau nơi dự trù xây cất Thư Viện và Nhà Thí Nghiệm. Bức ảnh này được chụp ngày mãn Khóa 22B cuối năm 1969, các SVSQ trong đại lễ đang di chuyển hướng ra Vũ Đình Trường để cử hành lễ mãn khóa.

Khoảng đất trống nơi sắp xây cất Nhà Thí Nghiệm chưa được khai quang.

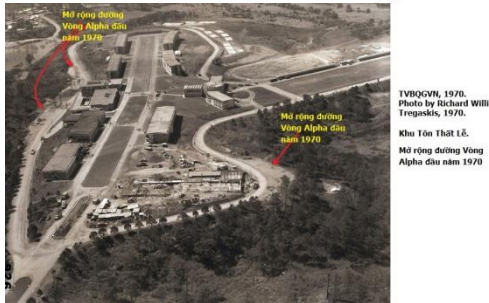
Mặt trước và sau của Thư Viện và Nhà Quân Sự Vụ do hãng thầu Mỹ RMK-BRJ, thời gian xây cất xong đầu năm 1970.

Kiến trúc của công trình Thư Viện do RMK-BRJ khác với kiến trúc của nhà thầu khoán Tôn Thất Lễ.

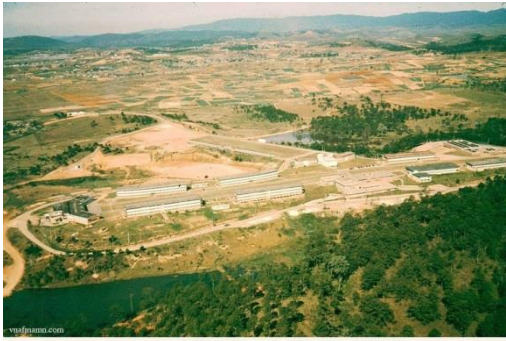
An aerial view of the VNMA, circa late 1970. Photo by Ken Thompson, a US assault helicopter gunner in the Vietnam War.

Bức ảnh vào giữa năm 1970 của Ken Thompson, một xạ thủ trên trực thăng thuộc đại đội 82 trực thăng tấn công chụp từ Tây sang Đông cho chúng ta thấy nơi đất trống xây cất Nhà Thí Nghiệm đã được khai quang.

Bức ảnh do Richard William Tregaskis chụp cuối năm 1970 cho chúng ta nhìn thấy công cuộc xây cất Thư Viện và Nhà Thí Nghiệm Nặng. Chúng ta cũng thấy đường vòng Alpha được bồi lấp mở rộng ra thêm.

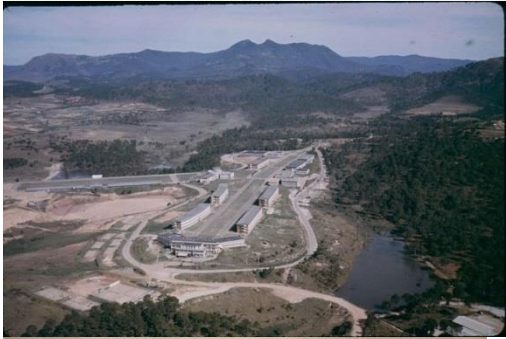
Nhà Thí Nghiệm Nặng được hoàn tất cuối năm 1970 kịp cho mùa văn hóa năm 1971.

The National Military Academy of Vietnam seen from the air (1971)

Hai bức ảnh Tellico 1971 khi TVBQGVN đã hoàn tất các công trình xây cất vào cuối năm 1971.

1971

TVBQGVN, by Tellico 1971.

Parade, circa 1971.

Cuộc diễn hành các SVSQ trên sân cỏ Trung đoàn thời gian 1971 về sau.

1971

Thực hiện CSVSQ/K25 Trần Hữu Hạnh

Hỗ trợ, sửa chữa: Các NT, và các bạn, các ND, thân nhân Ông Tôn Thất Lễ.

Nguồn tham khảo: TVBQGVN-TDLS, Internet information, Kỷ Yếu K18, LLMDigital, vnafmamn.com

Credits and Thanks: Alex Forbes, Jerry Eastburg, Bill Robie, Ken Thompson, Dorsey Edward Rowe, John Dominis, Richard William Tregaskis, Tellico, and many unknown photographers.

In Memory of Nguyễn Bình Riên (1950-1975) K25/TVBQGVN